

Barcelona, 9 desembre 1957

Sr. Joan Coromines

Estimat amic i mestre:

Acabo de trobar la vostra carta damunt la meua taula del despatx. Preneu nota de la nova direcció d'Ariel: Berlín, 46-48 (tel. 500100).

Sense haver parlat amb els socis d'Ariel, que l'un, l'Argullós, és a Buenos Aires, i l'altre, en Calsamiglia, és al llit fa dies amb grip, us prenc per la paraula i us comprometo aquest diccionari. Si no el fes Ariel, el faria Aymà o Vergara. Ara jo treballo per totes tres editorials, i totes tres poden tenir, per motius molt diferents, màxim interès per aquesta obra. Aymà per ser vostra, Vergara perquè li interessien molt els diccionaris i obres anàlogues, Ariel perquè no ha publicat mai cap diccionari i li agradaria publicar-ne un de ben bo.

Sigui quina sigui l'editorial que se la quedi de les tres de qui sóc conseller i col·laborador, seria bo que l'oferta de condicions partís de vós mateix, perquè conec el tarannà de totes tres i sé que serà el primer que em preguntaran: quins drets d'autor preneuen, i quines altres condicions (compromís per a les reedicions, etc.). El costum d'aquí és donar a l'autor el 10 %, amb compromís d'autoritzar les reedicions indefinidament en les mateixes condicions. El 10 % s'entén del preu fort, o sigui el de venda del llibre al públic, a la menuda. S'acostuma a donar un anticip sobre aquest dret, anticip que el costum no fixa i que pot variar molt.

Si ho fes l'Aymà (que dels tres per qui treballo és el que més-
tímo més, perquè és bon noi que enamora), us proposo des d'ara

fer una altra cosa, que em barrina dins el cap de fa ja molt de temps: una gramàtica del català *corrent*. No sabeu pas el mal que fa la no-existència d'una gramàtica així, però ha de córrer sota una alta autoritat. Si la fes jo, la considerarien una obra herètica, començant pels lliris de puresa que actualment detenten l'entrada de l'Edèn d'Estudis Catalans amb l'espasa de foc a la mà. No ho dic per en Carles Riba, que em mereix tots els respectes, però sí per l'Aramon, que sembla que es pensi que es poden escriure novel·les i comèdies de tema actual i tònica realista posant-hi *llurs, mancar, vidu, calb*, etc. L'Institut és actualment un catau reaccionari, en contrast amb l'Acadèmia Espanyola, que ha cridat al seu si un escriptor tan jove i revolucionari com és en Cela. És trist, abans era al contrari, o almenys ens en fèiem la il·lusió. I en les actuals circumstàncies resulta perillósíssim, perquè aquesta sensació —que el català és una llengua fòssil, estancada en un grau arcaic d'evolució— és una de les causes que la joventut se'ns escapi dels dits. Que una llengua literària es pugui abstreure totalment o quasi de com és parlada en la realitat, és una utopia insensata, que no pot conduir més que a la mort d'aquella llengua.

La gent ha d'escriure aproximadament tal com parla. La gent que parla malament ha d'escriure malament. La gent que parla bé ha d'escriure bé. Voler que tothom escrigui igual és una bestiesa. S'ha d'ensenyar als que parlen malament a escriure malament, vull dir aproximadament com parlen, perquè és el que fan quan escriuen en castellà. A ningú no se li ocorre que un manobre murcià, quan escriu, hagi de tenir un estil cervantí. Hi ha d'haver una llengua corrent, reduïda a la mínima expressió, que ofereixi el mínim de dificultats a ser escrita, llegida i entesa. I s'hauria d'aconsellar, per qui tingui autoritat, als escriptors que es dirigeixen al públic obert i no a una minoria selecta

(generalment minories pedantesques), que el millor és sempre el més senzill, el més planer, el més semblant a com ho diu tot-hom. Que un arcaisme és tan de mal gust com un barbarisme. “Que toda afectación es mala”, com deia Cervantes.

No us escric més perquè vull que aquesta carta us arribi ben aviat. Contesteu-me de seguida amb la vostra proposta de condicions sobre el diccionari.

Tinc molt avançat el treball de copiar les enquestes toponímiques que no he acabat perquè m’he anat sobrecarregant de feina, cada vegada més. Em temo que no podré fer cap altra enquesta, i això que m’agradava molt per l’ocasió que donaven a errabundejar —el més gran plaer per mi! Tinc tot de compromisos, que no sé com treure’m de sobre.

Molts records a la vostra muller i una abraçada del vostre

Joan Sales

Xicago, 17-II-58

Sr. D. Joan Sales
Ediciones Ariel
Calle Berlín 46-48
Barcelona, Spain

Estimat amic:

Com que ja estic atrafegadíssim enlestint feines en preparació del nostre viatge de tornada (arribarem cap al 20 del mes entrant) quasi em limitaré a acusar-vos rebut de la vostra amable carta. Pel que fa al diccionari és evident que és un afer del qual cal parlar directament millor que per carta: amb això ho deixo per a Barcelona. Des d'ara moltes gràcies per la gestió.

Pel que fa a les qüestions de llengua em limito per avui a un punt bàsic: cal separar completament les qüestions ortogràfiques, que (llevat del que toca a mots isolats) són certament intangibles. I és que hi ha gent —ja sé que vós no— que d'una falta d'ortografia se'n fan una muntanya, i sembla que s'ho mirin com un pecat mortal. Ni mortal i ni tan sols venial; una falta d'ortografia no és més que això: una falta, o sigui una taqueta minúscula, àdhuc insignificant.

Records afectuosos i de la meva dona per a tots tres. Del vostre

Joan Coromines